

เหตุไฉนการเตรียมการรอบด้านการข่าว จึงกลายเป็นการเตรียมสภาพแวดล้อม ทางยุทธการด้านการข่าวกรอง

นาวาโท นาวาศักดิ์ เอื้อทวีสัมพันธ์
นักศึกษาวិเคราะห์ยุทธศาสตร์ กองศึกษายุทธศาสตร์
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

“

Know the enemy and know yourself; in a hundred battles, you will never be defeated. When you are ignorant of the enemy but know yourself, your chance of winning or losing are equal. If ignorant both of your enemy and yourself, you are sure to be defeated in every battle.”

”

Sun Tzu 512 B.C.

๑. ความสำคัญของการข่าว

จากความสำเร็จของการปฏิบัติการของฝ่ายสัมพันธมิตรระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ พบว่าความสำเร็จของหลาย ๆ ปฏิบัติการของสัมพันธมิตรนั้นล้วนเกิดจากการชิงความได้เปรียบด้านการข่าว เช่น ยุทธการที่มิดเวย์ ภายหลังจากการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ ๒ โลกของเรานั้นได้ก้าวเข้าสู่การแข่งขันทางด้านเทคโนโลยีทางการทหารในยุคของสงครามเย็นระหว่างค่ายคอมมิวนิสต์และเสรีนิยมนานนับครึ่งศตวรรษ โดยคู่สงครามนี้ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต เป็นแกนนำโดยได้มุ่งเน้นไปที่การแข่งขันด้านเทคโนโลยีทางอวกาศ การข่าว และการสารสนเทศ ผลกระทบที่ตามมาก็คือเทคโนโลยีเหล่านี้ได้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และถ่ายทอดมาสู่ภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง จนในที่สุดโลกของเราได้ปรับบทบาทก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างช้า ๆ ก่อนการยุติของยุคสงครามเย็น ในห้วงเวลาเดียวกันนั้นประเทศสหรัฐฯ ได้ออกกฎหมาย “Goldwater-Nichols Act ในปี ค.ศ.๑๙๘๖ เพื่อมาป้องกันและกระบวนกรดำเนินการต่าง ๆ ของกระทรวงกลาโหม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร และประสิทธิภาพการปฏิบัติการทางทหาร การบริหารจัดการและวัตถุประสงค์อื่น ๆ”^๒ ผลจากการออกกฎหมายดังกล่าวส่งผลให้กองทัพสหรัฐฯ ได้ก้าวเข้าสู่การปฏิบัติการร่วม

ระหว่างเหล่าทัพอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งมีความต้องการรับรู้ข้อมูลในทุกมิติ จนในที่สุดโลกก็ได้ยุติสงครามเย็นที่คุกคามความสงบสุขของโลกมาอย่างยาวนานโดยชัยชนะของฝ่ายเสรีนิยม จนดูราวกับว่าจะไม่มีสิ่งใดมาท้าทายการเป็นมหาอำนาจของสหรัฐฯ เพียงชั่วเดียว อย่างไรก็ตาม โลกก็เกิดมีภัยคุกคามใหม่นั้นก็คือ **การก่อการร้าย** นับจากเหตุการณ์ก่อการร้าย 911 ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของสงครามก่อการร้ายภายในสหรัฐฯ จนนำไปสู่การที่สหรัฐฯ ได้ส่งกำลังทหารเข้าไปปฏิบัติการทหารต่อกลุ่มก่อการร้ายในอัฟกานิสถาน และอิรัก แต่ก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อีกทั้งยังต้องตอบคำถามจากองค์กรระหว่างประเทศและโลกมุสลิมถึงความชอบธรรมในการกระทำดังกล่าว รวมทั้งยังต้องตอบคำถามจากภาคประชาชนภายในประเทศของตนเองถึงคุณค่าของสงครามที่ได้ทำไปว่าเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของชาติอย่างแท้จริงหรือไม่ ต่อมากองทัพสหรัฐฯ ได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนบรรณาสารด้านการข่าวจากการเตรียมสนามรบด้านการข่าว (Joint Intelligence Preparation of the Battlespace : JIPB) มาสู่การเตรียมสภาพแวดล้อมทางยุทธการด้านการข่าวร่วม (Joint Intelligence Preparation of the Operational Environment : JIPOE) ในปี ค.ศ.๒๐๐๙ ต่อมาออสเตรเลีย กลุ่มนาโต้ และชาติต่าง ๆ ได้ปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องตาม

ในส่วนของกองทัพเรือไทยนั้น มิได้มีการจัดโครงสร้างแบบการรวบรวมจึงใช้คำย่อในบรรณสารชุดนี้ว่า IPB และ IPOE เท่านั้น และได้มีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบรรณสารของกองทัพเรือตาม ซึ่งได้แก่ อทร.๘๓๐๗ จึงนำมาสู่คำถามที่ว่า “อะไรเป็นปัจจัยที่บังคับให้กระบวนการด้านการข่าวของกองทัพเรือมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการเตรียมสนามรบด้านการข่าวมาสู่การเตรียมสภาพแวดล้อมทางยุทธการด้านข่าวกรอง” โดยบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่ผลักดันให้กองทัพอากาศและหน่วยงานด้านความมั่นคงต้องปรับกระบวนการคิดด้านการข่าว โดยเริ่มจากการกล่าวถึงความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง IPB และ IPOE ปัจจัยที่ส่งเสริมอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ และผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อการปฏิบัติการทางทหาร และสุดท้ายจะเป็นแนวทางการปรับการเตรียมสนามรบทางยุทธการด้านการข่าวของกองทัพเรือ

๒. IPB และ IPOE แตกต่างกันอย่างไ

ตามเอกสาร FM 34-130 ของสหรัฐฯ ในปี ค.ศ.๑๙๙๔ ได้ให้นิยามว่า “IPB (Intelligence Preparation Battlespace) หรือ การเตรียมสนามรบด้านการข่าว คือ ระบบ กระบวนการต่อเนื่องของการวิเคราะห์ภัยคุกคามและสภาพแวดล้อมในพื้นที่เฉพาะ ออกแบบมาเพื่อช่วยสนับสนุนการประมาณสถานการณ์ของฝ่ายเสนาธิการและการตัดสินใจ

ทางทหาร ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ การระบุสภาพแวดล้อมสนามรบ การระบุผลกระทบของสนามรบ การประเมินค่ายักคุกคาม และการกำหนดหนทางปฏิบัติภาคี”^๓ ส่วนความหมายของ JIPOE (Joint Intelligence Preparation of Operational Environment หรือ การเตรียมสภาพแวดล้อมทางยุทธการด้านข่าวกรองร่วม นั่นคือ กระบวนการของระเบียบวิธีวิจัยองค์รวมของสภาพแวดล้อมทางยุทธการ เพื่อทำการวิเคราะห์ขีดความสามารถและความตั้งใจของฝ่ายตรงข้าม ประกอบด้วย “กระบวนการต่อเนื่องที่มี ๔ ขั้นตอน คือ การระบุสภาพแวดล้อมทางยุทธการ การอธิบายถึงผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางยุทธการ การประเมินค่ายักคุกคามและตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง และการกำหนดหนทางปฏิบัติของฝ่ายตรงข้ามและของตัวแสดงอื่น ๆ โดยเฉพาะหนทางปฏิบัติฝ่ายตรงข้ามที่น้ำจะปฏิบัติ และหนทางปฏิบัติฝ่ายตรงข้ามที่อันตรายที่สุดต่อฝ่ายเราและต่อการบรรลุภารกิจ”^๔ สำหรับในหัวข้อนี้จะอธิบายขั้นตอนต่าง ๆ แต่ละขั้นตอนตามลำดับของ IPB และ JIPOE ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของทั้งสองกระบวนการ

ขั้นตอนของ IPOE

๑. ระบุสภาพแวดล้อมของสนามรบ

- ๑.๑ ทบทวนสถานการณ์
- ๑.๒ กำหนดขอบเขตภัยคุกคาม
- ๑.๓ วิเคราะห์ลักษณะสภาพแวดล้อมที่สำคัญ
- ๑.๔ กำหนดพื้นที่สนามรบ พื้นที่ปฏิบัติการ และพื้นที่สนใจ

๓. ประเมินค่ายักคุกคาม

- ๓.๑ ทบทวนสถานการณ์ข้าศึก
- ๓.๒ วิเคราะห์ขีดความสามารถข้าศึก
- ๓.๓ วิเคราะห์ภารกิจและเจตนาของข้าศึก
- ๑.๔ จัดทำรูปแบบการปฏิบัติของข้าศึก

วิเคราะห์สภาพแวดล้อม

๑. ระบุสภาพแวดล้อมของสนามรบ
๒. อธิบายผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อสนามรบ

วิเคราะห์ข้าศึก

๓. ประเมินค่ายักคุกคาม
๔. กำหนดหนทางปฏิบัติของข้าศึก

๒. อธิบายผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อสนามรบ

- ๒.๑ วิเคราะห์คุณลักษณะทางกายภาพของสนามรบ
- ๒.๒ วิเคราะห์คุณลักษณะของสนามรบที่ไม่ใช่ทางกายภาพ
- ๒.๓ วิเคราะห์ปัจจัยเวลา
- ๒.๔ สรุปผลกระทบที่สำคัญของสนามรบ

๔. กำหนดหนทางปฏิบัติของข้าศึก

- ๔.๑ ทบทวนการประมาณสถานการณ์ข้าศึก
- ๔.๒ วิเคราะห์รายละเอียด ทป. ข้าศึก
- ๔.๓ พัฒนาตัวบ่งชี้ของ ทป. ข้าศึก
- ๔.๔ ทบทวนหัวข้อข่าวสารที่ต้องการและจัดทำแผนการรวบรวมข่าวสาร

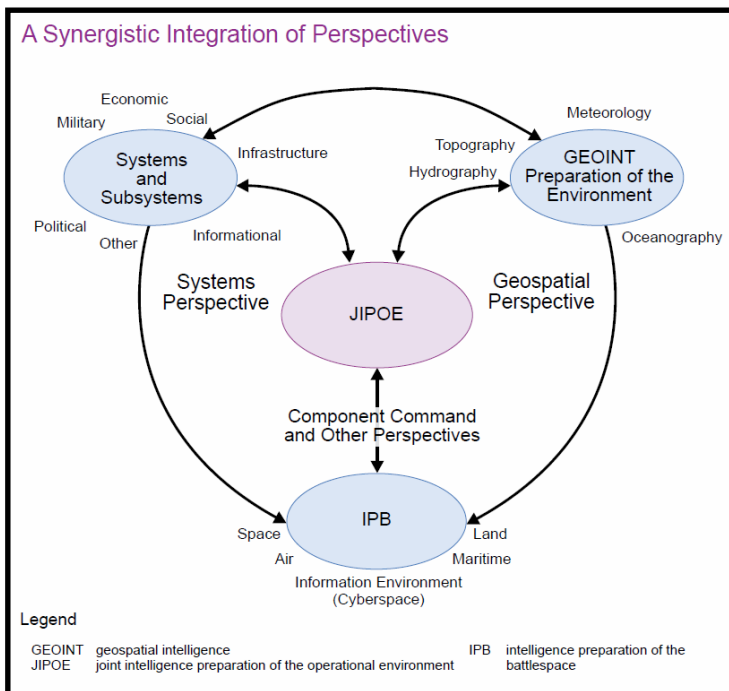
๒.๑ ขั้นการระบุสภาพแวดล้อมของสนามรบของ IPB และขั้นการระบุสภาพแวดล้อมทางยุทธการของ JIOPE ในขั้นนี้ ทั้ง IPB และ JIOPE จะเป็นการทบทวนสถานการณ์และปัจจัยพื้นที่ที่เกี่ยวกับฝ่ายตรงข้ามซึ่งอาจได้รับข้อมูลมาจากหน่วยเหนือ และจากฝ่ายเสนาธิการรบแต่ละด้านที่ได้มีการรวบรวมแล้ว นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบความพอเพียงของเครื่องมือและข้อมูลข่าวสาร (Information) ที่มี โดยจะนำเสนอเกี่ยวกับเครื่องมือหาข่าวและข้อมูลข่าวสารที่มีความเพียงพอต่อการดำเนินการหรือต้องการข้อมูลอื่นใดเพิ่มขึ้นหรือไม่ หากตรวจพบว่ามีข้อมูลที่ไม่ทราบ คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือข้อมูลเหล่านี้จะถูกกำหนดเป็นหัวข้อข่าวสารสำคัญ(หขส.) เพื่อส่งให้หน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องค้นหาคำตอบให้ จากนั้นผู้บังคับบัญชาและฝ่ายเสนาธิการรบแต่ละด้านจะต้องลงความเห็นร่วมกันในการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ปฏิบัติการ (Area of Operation : AO) พื้นที่สนใจ (Area of Interest: AI) และกรอบของภัยคุกคามที่จะเผชิญ โดยสรุปแล้วขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายเสนาธิการเห็นภาพของสภาวะแวดล้อมทางยุทธการที่เป็นกายภาพ (Geospatial Perspective) ได้ตรงกัน (ตอบคำถาม Where Why และ What)

๒.๒ ขั้นการระบุผลกระทบของสภาวะแวดล้อมต่อสนามรบตาม IPB และขั้นการระบุผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางยุทธการของ JIOPE ในขั้นนี้ ทั้ง IPB และ JIOPE จะให้ความสำคัญกับปัจจัยพื้นที่ โดยนำขอบเขตพื้นที่ซึ่งได้ให้เห็นร่วมกันในขั้นตอนที่ ๑ มาวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยเวลา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อสรุปว่าคุณลักษณะทางกายภาพพื้นที่และปัจจัยเวลานั้นส่งผลกระทบต่อหน้าที่ทางยุทธการ (Operational Function) ทั้ง ๖ ด้าน ได้แก่ อำนาจการยิง การป้องกัน การดำเนินกลยุทธ์ การตรวจการณ์ การควบคุมบังคับบัญชา และการส่งกำลังบำรุงอย่างไร ในส่วนของ JIOPE จะเพิ่มการวิเคราะห์และให้ความสนใจต่อสภาวะแวดล้อมทางยุทธการส่วนที่มีใช้กายภาพมากขึ้น เช่น ความเชื่อของประชาชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร ความสัมพันธ์เชิงระบบในรูปแบบของ PMESII (Politics Military Economics Social Information Infrastructure) ซึ่งหากเป็นการทำ IPB จะให้ความสำคัญกับสภาวะแวดล้อมทางยุทธการที่ไม่ใช่กายภาพน้อยมาก จากนั้นจะเข้าสู่การวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยเวลา โดยสรุปแล้วในภาพรวมวัตถุประสงค์ในขั้นตอนนี้จะเป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงผลกระทบที่เกิดจากปัจจัยที่เป็นกายภาพ และมีใช้กายภาพรวมทั้งปัจจัยเวลาว่าเกื้อกูลหรือเป็นอุปสรรคต่อขีดความสามารถทางทหารและหน้าที่ทางยุทธการใดบ้าง ขีดความสามารถเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้หรือไม่สามารถเกิดขึ้นได้บนเหตุของปัจจัยดังกล่าว โดยการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์จะเป็นไปในรูปแบบของแผนภาพ MCOO (Modified Combined Obstacle Overlay) ในแต่ละมิติและในภาพรวมเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้บังคับบัญชา และเสนาธิการรบด้านต่าง ๆ

๒.๓ ขั้นประเมินค่าภัยคุกคามตาม IPB และขั้นการประเมินค่าฝ่ายตรงข้าม และตัวแสดงที่เกี่ยวข้องตาม JIPOE ทั้ง IPB และ JIPOE จะให้ความสำคัญที่ฝ่ายตรงข้าม การทำ IPB ในขั้นนี้จะวิเคราะห์ขีดความสามารถข้าศึก การวางกำลัง หลักนิยมที่ใช้ เป้าหมาย และรูปแบบการปฏิบัติการของข้าศึก ในส่วนของ JIPOE จะมีการทบทวนสถานการณ์ ฝ่ายตรงข้ามและตัวแสดงที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องวิเคราะห์ขีดความสามารถฝ่ายตรงข้าม เช่นเดียวกัน รวมถึงการพัฒนาแบบจำลองเพื่อแสดงให้ลักษณะการปฏิบัติทางทหารของ ฝ่ายตรงข้ามหรือการตอบโต้ในสถานการณ์ทางทหารที่ผ่านมา การกำหนดขีดความสามารถ วิกฤติ (Critical Capabilities : CC) และความอ่อนแอวิกฤติ (Critical Vulnerabilities : CV) ของจุดศูนย์กลาง (Center of Gravity : COG) ของฝ่ายตรงข้ามและตัวแสดงที่สำคัญ ทั้งนี้ ต้องมีการวิเคราะห์ระบบของฝ่ายตรงข้ามเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดในหนทางปฏิบัติต่าง ๆ ของฝ่ายตรงข้ามในขั้นตอนต่อไป โดยผลผลิตที่ได้การวิเคราะห์ทางยุทธศิลป์นั้นจะถูกส่งให้ฝ่ายยุทธการ ไปใช้ประโยชน์ในขั้นตอนการวางแผนทางทหารต่อไป และฝ่ายข่าวก็จะรับเอาผลการวิเคราะห์ ทางยุทธศิลป์ของกำลังฝ่ายเราจากการวิเคราะห์ของฝ่ายยุทธการมาใช้ในขั้นตอนที่ ๔ (การกำหนด หนทางปฏิบัติของฝ่ายตรงข้าม) โดยสรุปแล้ววัตถุประสงค์ของขั้นตอนที่ ๓ ของกระบวนการนี้ จะเป็นการวิเคราะห์หาขีดความสามารถที่มีได้ของฝ่ายตรงข้ามจากกำลังที่เข้าปฏิบัติการ

๒.๔ ขั้นการกำหนดหนทางปฏิบัติของข้าศึกตาม IPB และขั้นการกำหนดหนทางปฏิบัติ ของฝ่ายตรงข้ามและตัวแสดงอื่น ๆ ตาม JIPOE ในขั้นตอนนี้ของ IPB จะเป็นการรวมผลผลิต จาก ๓ ขั้นตอนแรก ได้แก่ ผลกระทบจากปัจจัยพื้นที่ เวลา ขีดความสามารถข้าศึก มาสู่ภาพ ที่แสดงให้เห็นว่าข้าศึกจะใช้ภูมิประเทศ สภาพอากาศ และยุทธโศปกรณ์ที่มีอยู่ให้บรรลุภารกิจ ในพื้นที่ AO และ AI ได้อย่างไร สำหรับการทำ JIPOE ในขั้นตอนนี้จะเป็นการพิจารณาในองค์รวม เช่นเดียวกับการทำ IPB แต่จะเพิ่มเติมในส่วนของเจตนากรรมและยุทธศาสตร์ในอนาคตของ ตัวแสดงที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลกระทบที่เกิดจากระบบที่เกี่ยวข้องและสภาพแวดล้อมส่วนที่ มีใช้กายภาพ ทั้ง IPB และ JIPOE ต้องการสร้างหนทางปฏิบัติเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของ ฝ่ายตรงข้ามโดยใช้องค์ความรู้การออกแบบทางยุทธการ (Operational Design) เข้ามาสนับสนุน (ตอบคำถาม How) ผลผลิตที่ได้ในขั้นนี้ ได้แก่ หนทางปฏิบัติของฝ่ายตรงข้าม (Courses of Action : COA) โดยจะต้องคิดบนทุกหนทางปฏิบัติที่เป็นไปได้ แต่หากมีข้อจำกัดด้านเวลา ในการจัดทำแล้ว จะต้องออกแบบอย่างน้อย ๒ หนทางปฏิบัติ ได้แก่ Most Dangerous และ Most Likely เพื่อนำไปใช้ทดสอบแผนของฝ่ายเราในขั้นของการทำ Wargame กับฝ่ายยุทธการ ทั้งนี้ฝ่ายข่าวยังต้องมีการออกแบบเครื่องมือตรวจสอบเพื่อระบุหนทางปฏิบัติทั้ง ๒ ของฝ่ายตรงข้ามที่เรียกว่า ตาราง NAI (Named Area of Interest) โดยตารางนี้จะเป็นจุดเริ่มต้น ของข้อมูลที่จะใช้ในการวางแผนการบริหารใช้เครื่องมือทางการข่าวให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ต่อไป (ตอบคำถาม When)

ขั้นตอนของ IPOE และ IPB ที่กล่าวมาข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าทั้ง IPOE และ IPB ใช้หลักการเดียวกันคือ การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม เวลา และขีดความสามารถของฝ่ายตรงข้าม เพื่อสังเคราะห์หนทางปฏิบัติของฝ่ายตรงข้าม โดยมีวัตถุประสงค์เป็นไปเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ที่ไปสนับสนุนกระบวนการวางแผนทางทหาร และการอำนวยความสะดวกเพียงแต่ระดับของการวิเคราะห์ของ IPB จะมุ่งเน้นการวิเคราะห์ที่แคบแต่ลึกไปที่ปัจจัยที่มีอยู่ในพื้นที่สนามรบ และมักจะเป็นปัจจัยทางยุทธการที่เป็นทางกายภาพ (Physical) และเกี่ยวข้องกับอำนาจการยิงเป็นหลัก โดยไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีใช้กายภาพ (Non-Physical) และระบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ (Systematic Approach) มากนัก จึงส่งผลให้การออกแบบหนทางปฏิบัติมีกุ่มกระทำต่อกำลังฝ่ายตรงข้าม ส่วน IPOE ในปัจจุบันนั้น มุ่งเน้นการให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ปัจจัยทางยุทธการทั้ง ๒ ส่วน คือ ปัจจัยส่วนที่เป็นกายภาพ เช่น ภูมิศาสตร์ อุทกศาสตร์ ภูมิอากาศ และส่วนที่มีใช้กายภาพโดยเน้นไปที่ระบบความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อกันและกันของปัจจัยต่าง ๆ เช่น PMESII (Politics Military Economics Social Information Infrastructure) ตัวแสดงอื่น ๆ เช่น กำลังข้างเคียง พันธมิตร องค์การระหว่างประเทศ สื่อมวลชน กลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ ซึ่งมีการแสดงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันทั้งแนวดิ่งและแนวระนาบเป็นหลัก ส่งผลให้การออกแบบหนทางปฏิบัติมีทั้งการกระทำต่อกำลังฝ่ายตรงข้าม และตัวแสดงที่เกี่ยวข้องในระบบร่วมกัน

“

สถานการณ์ของสงคราม
ที่ต่างกันไปสู่การอำนวยความสะดวก
ที่แตกต่างกัน ความแตกต่าง
เหล่านี้ตั้งอยู่บนปัจจัยเวลา
พื้นที่ และธรรมชาติ

”

เหมาเจ๋อตง

IPOE และ IPB คือ การทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้กับสิ่งที่เรากำลังเผชิญอยู่ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยกระบวนการหาความรู้ที่ถูกต้องด้วยการมองภาพแบบแยกวิเคราะห์ก่อนและแบบสังเคราะห์ภาพรวมขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในภายหลัง เหตุที่ต้องทำสิ่งนี้ก็เพราะแต่ละสงครามย่อมมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละสงคราม ตามที่เหมาเจ๋อตง กล่าว “สถานการณ์ของสงครามที่ต่างกันนำไปสู่การอำนวยความสะดวกที่ต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้ตั้งอยู่บนปัจจัยเวลา พื้นที่ และธรรมชาติ”^๖ ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญที่จะทำการวางแผนและอำนวยความสะดวกจำเป็นต้องทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงเอกลักษณ์ และความเฉพาะตัวนี้เป็นลำดับแรกจึงจะสามารถวางแผนและอำนวยความสะดวกได้อย่างถูกต้อง จึงจะตรงกับคำว่า “รู้เขา” อย่างแท้จริง นอกจากความแตกต่างระหว่าง IPOE และ IPB แล้ว สิ่งที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ นโยบายควรจะต้องทราบคือเหตุผลที่การปฏิบัติการทางทหารในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการเพิ่มการวิเคราะห์ในส่วนที่มีใช้กายภาพและความเชื่อมโยงของระบบต่าง ๆ เพื่อนำทางไปสู่การบรรลุเป้าหมายการปฏิบัติการทุกระดับ

๓. ปัจจัยที่ส่งเสริมอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์

ในโลกปัจจุบันทุกคนต่างต้องยอมรับว่ากระแสโลกาภิวัตน์ได้มีอิทธิพลอย่างสูงในการผลักดันให้โลกของเราไปข้างหน้าอย่างไม่มีทางย้อนกลับได้ ดังนั้นในหัวข้อนี้โลกาภิวัตน์จะถูกใช้เป็นจุดเริ่มของการค้นหาคำอธิบาย เหตุผลที่การปฏิบัติการทางทหารในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการเพิ่ม

การวิเคราะห์ในส่วนที่มีใช้กายภาพและความเชื่อมโยงของระบบต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การที่จะก้าวไปสู่คำอธิบายดังกล่าว จะต้องเริ่มต้นที่คำจำกัดความของ “โลกาภิวัตน์” เพื่อทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์นี้ ทั้งนี้ Robert O. Keohane และ Joseph S. Nyr Jr. ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าโลกาภิวัตน์ไว้ในงานเขียนที่ชื่อว่า Globalization: What’s New? What’s not? (And So What?)” ว่า “เป็นการเพิ่มขึ้นของ Globalism” ซึ่งคำว่า Globalism นี้ ทั้งสองท่านได้ให้ความหมายว่า “เป็นสถานะของระบบโลกที่เกี่ยวข้องกัน อย่างมีการพึ่งพากันบนความห่างไกลของทวีปทั้งหลาย” การพึ่งพากันเป็นการส่งผลต่อกัน และกันระหว่างประเทศ หรือตัวแสดงที่อยู่คนละประเทศ ดังนั้น Globalism จึงมีลักษณะ เป็นการพึ่งพากัน ๒ ประการคือ **ประการแรก** ระบบเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกันนั้นจะต้องมีความหลากหลายของระบบและมีความสัมพันธ์ต่อกัน ตัวอย่างเช่น ความสัมพันธ์ระหว่าง สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ซึ่งอยู่คนละทวีป แต่มีความสัมพันธ์กันอย่างมากทั้งการทหาร เศรษฐกิจ และสังคม **ประการที่สอง** คือ เครือข่ายความเชื่อมโยงนั้นจะต้องอยู่บนความห่างไกลของทวีปที่หลากหลาย มิได้จำกัดอยู่เพียงในภูมิภาคเท่านั้น ดังนั้น คำว่า โลกาภิวัตน์ จึงรวมความได้ว่า คือ การหดตัวของระยะห่างระดับทวีป ดังนั้นการที่อิทธิพลของโลกาภิวัตน์ มีพลังเพิ่มขึ้นจำเป็นต้องมีปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้อิทธิพลดังกล่าวมีมากขึ้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าว ได้แก่

๓.๑ การมีปฏิสัมพันธ์ข้ามชาติและการพึ่งพากันอย่างซับซ้อน (Transnational Participation and Complex Interdependence) ของรัฐต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในโลก ปัจจุบันมีความเหนียวแน่นอย่างไม่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์โลกมาก่อน ทั้งนี้มีที่มาจากช่องทางสื่อสารระหว่างสังคมที่หลากหลาย รวมทั้งการมีตัวแสดงที่หลากหลายมากขึ้น และอาจเป็นตัวแสดงที่เป็นรัฐและตัวแสดงที่มีใช้รัฐ การมีประเด็นวาระที่หลากหลาย ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญ ความสัมพันธ์ของภัยคุกคามและการใช้กำลังของรัฐมีการพึ่งพากันอย่างซับซ้อน ถึงแม้ว่าในอดีตโลกเราจะเคยมีความเชื่อมโยงของเครือข่ายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการค้า การทหาร การเมือง และวัฒนธรรม เช่น โครงข่ายของโลกมุสลิม โครงข่ายของเส้นทางสายไหม แต่โครงข่ายเหล่านั้นก็ล้วนเป็นโลกาภิวัตน์อย่างบาง ๆ (Thin Globalization) ไม่มีความขึ้นตรงต่อกันอย่างมีนัยสำคัญของรัฐต่าง ๆ ซึ่งต่างจากปัจจุบันที่โลกมีการจัดสรรหน้าที่ให้รัฐต่าง ๆ มีหน้าที่ในภาพรวมอย่างเป็นระบบ (Division of Labor) ภายใต้การควบคุมจากระบบรัฐ ระบบเศรษฐกิจ และระบบทหาร ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยมีศักยภาพทางการเกษตร จนยอมรับว่าเป็นแหล่งผลิตอาหารหลักของโลก

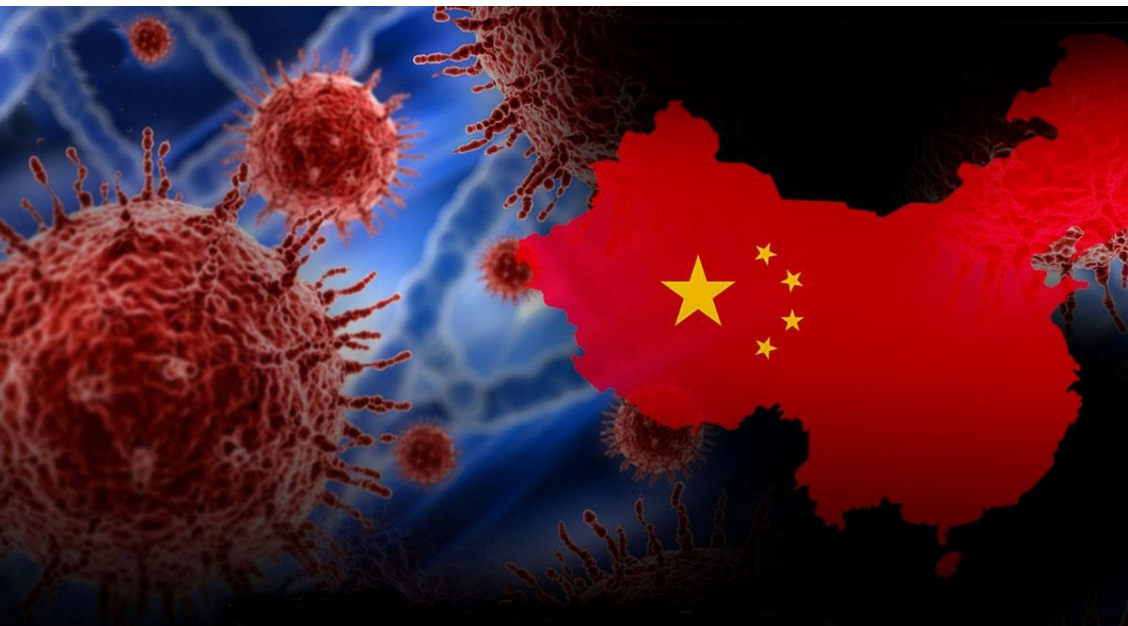

ที่มา : <https://sites.google.com/site/prathessingkhpor56/sersthkic>

ส่วนประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางของการเดินเรือของภูมิภาค จากทั้ง ๒ กรณี ทำให้ประเทศไทยและสิงคโปร์มีปฏิสัมพันธ์กันและต้องพึ่งพากัน เพื่อประโยชน์ของทั้ง ๒ ประเทศ ภายใต้ระบบทุนนิยมและการเคารพสิทธิของกันและกัน แสดงให้เห็นได้ว่าผลประโยชน์ด้านอื่นอาจมีความสำคัญมากกว่าผลประโยชน์ทางทหาร และที่สำคัญประเทศไทยและสิงคโปร์ยังมีความสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ อีกมากมายที่เกิดจากรัฐและเอกชน ดังนั้นประเด็นทางการทหารอาจจะไม่ใช่เรื่องที่สำคัญที่สุดในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ของรัฐอีกต่อไปแล้ว

๓.๒ โลกาวัดันจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลยหากโลกไม่มีการปฏิวัติเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและการคมนาคมที่รวดเร็วอย่างเช่นในปัจจุบัน จนทำให้มนุษย์นั้นสามารถเอาชนะข้อจำกัดของเวลาและระยะทางได้ (Time-Space Distanciation) จนเกิดการปฏิสัมพันธ์ข้ามพรมแดนที่เกี่ยวข้องกันอย่างซับซ้อนและส่งผลกระทบถึงกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้จากทั่วทุกมุมโลก (Local Involvements and Interaction Across Distance) ประชาชนสามารถรับรู้และดำเนินกิจกรรมของตนได้ทุกที่ทุกเวลาโดยมีค่าใช้จ่ายที่ลดลง

ด้วยเหตุทั้งนี้จึงทำให้การปฏิสัมพันธ์ของสังคมมนุษย์ภายใต้โลกาภิวัตน์ขยายตัวจนในปัจจุบันเป็นโลกาภิวัตน์แบบหนา (Thick Globalization) ซึ่งมีความหนาแน่นของโครงข่ายที่สูง (Density of networks) ทั้งปริมาณ (Mass) และอัตราเร็ว (Speed) ที่เพิ่มสูงตามไปด้วย สามารถส่งผลกระทบต่อความตระหนักของชนหมู่มาก ตัวอย่างเช่น การแพร่ระบาดของกาฬโรคครั้งหนึ่งในปี ๑๓๓๐ ที่เรียกกันว่า “Great Plague” (กาฬโรคครั้งใหญ่) ซึ่งเริ่มต้นจากตอนใต้ของประเทศอินเดียและประเทศจีน จากนั้นแพร่ระบาดไปตลอดเส้นทางสายไหม (Silk Road) กระจายไปทั่วเอเชีย ยุโรป และแอฟริกา การระบาดในยุโรปเกิดในช่วงปลายทศวรรษ ๑๓๔๐ โดยมีข้อสันนิษฐานว่า พ่อค้าชาวจีน-มองโกล ได้เป็นผู้นำเชื้อมาแพร่ในยุโรป ทำให้เกิดการแพร่ระบาดในยุโรปอย่างต่อเนื่อง รวมเวลานานกว่า ๑๕ ปีที่การแพร่ระบาดและการรับรู้ถึงภัยนั้นจะมาถึงยุโรป หากเปรียบเทียบกับกาฬโรคของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในปัจจุบัน ที่มีการตรวจพบในประเทศจีนครั้งแรก เมื่อ ๑๗ พ.ค.๖๒ และมีการรายงานให้กับองค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ภายในเวลาไม่ถึงสัปดาห์ ต่อมาได้ยืนยันการตรวจพบผู้ป่วยคนแรกในอิตาลี เมื่อ ๒๑ ก.พ.๖๓ เห็นได้ชัดว่าความเร็ว ปริมาณ และช่องทางของการแพร่ระบาด รวมทั้งการรับรู้ของประชาชนในอดีตนั้นไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้กับยุคปัจจุบันอย่างสิ้นเชิง

ที่มา : <https://techsauce.co>

๓.๓ ความมีประสิทธิภาพของสถาบันระหว่างประเทศ (International Institution) ไม่ว่าจะเป็นการใช้สถาบัน رژیم (Regime) องค์การระหว่างประเทศ (International Organization) ทั้งที่เป็นแบบรัฐและมีไชรัฐ มาทำหน้าที่ควบคุม ตรวจสอบ และไกล่เกลี่ย การดำเนินกิจกรรมของรัฐ ถึงแม้ว่าบทบาทของสถาบันจะยังไม่สามารถกำหนดพฤติกรรม รัฐมหาอำนาจได้ แต่ก็สามารถยับยั้งการก่อสงครามระหว่างรัฐมหาอำนาจ และจำกัด ความขัดแย้งของรัฐเล็ก ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สนับสนุน ให้รัฐต่าง ๆ เลือกลงหนทางต่าง ๆ ในการบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากกว่าเดิมเนื่องจากมีสถาบัน อื่น ๆ ให้เลือกใช้ได้หลากหลายกว่าการใช้สถาบันสงครามดังเช่นในอดีต กระแสโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้ความเป็นสถาบันมีอิทธิพลต่อระบบโครงข่ายและจุดเชื่อมโยงต่าง ๆ ของโลก อย่างมาก จนทำให้เห็นว่าโลกปัจจุบันได้เข้าสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์อย่างหนาแน่นอย่างสมบูรณ์ ตัวแสดงต่าง ๆ ที่อยู่ในระบบที่เกี่ยวข้องกันอย่างหนาแน่นและจะได้รับผลกระทบโดยตรง อย่างรวดเร็วหากระบบมีการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งตัวความเป็นโลกาภิวัตน์อย่างหนาแน่นเอง เป็นตัวช่วยสนับสนุนให้ตัวแสดงต่าง ๆ สามารถใช้เสรีภาพได้มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ในเมื่อระบบต่าง ๆ ของโลกเชื่อมโยงอย่างเหนียวแน่นด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าวแล้ว การทหารซึ่งเป็นโนด (Node) หนึ่งที่เชื่อมโยง (Link) ในระบบความมั่นคงโลกย่อมได้รับ ผลกระทบเช่นเดียวกัน

๔. กระแสโลกาภิวัตน์กับปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบัน

มนุษย์อาศัยอยู่ท่ามกลางการแข่งขัน โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือความอยู่รอด และ เพื่อทำให้ความอยู่รอดของตนนั้นยั่งยืน มนุษย์จึงต้องพัฒนาและปรับตัวอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดการแข่งขันระหว่างรัฐและการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมโลกในด้านอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางสถานการณ์ดังกล่าวรัฐที่ไม่มีขีดความสามารถในการจัดการและ จัดหาเครื่องมือเพื่อดำเนินการกับสิ่งเหล่านี้ได้ ก็จะก้าวไปสู่การเป็นรัฐที่ล้มเหลวหรือ หมดอิทธิพลในที่สุด ตัวอย่างเช่น การล่มสลายของอาณาจักรอยุธยาที่ไม่เคยเปลี่ยน ยุทธศาสตร์การป้องกันเมือง จนในที่สุดก็ถูกกองทัพของพระเจ้ามังระตีแตกในที่สุด เฉกเช่นเดียวกัน การใช้กำลังทหารที่ผ่านมาในสงครามยุคต่าง ๆ ล้วนเป็นเครื่องมือ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง สงครามแต่ละครั้งมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อันเนื่องมาจากสภาวะแวดล้อมการปฏิบัติการทางทหารในห้วงเวลานั้น ๆ ในเมื่อกระแส โลกาภิวัตน์เป็นสภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นและกำลังดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง นักการทหาร จึงควรทำความเข้าใจตัวแปรสำคัญต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อการปฏิบัติการทางทหาร ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์

สภาวะแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนไป

ปัจจัย	2516	2546	2560
บทบาท ทร.	ทหาร	ทหาร+กฎหมาย	3 บทบาท
รูปแบบการใช้อำลัง	Single	Joint	Joint Combine
สงคราม และภัยคุกคาม	สงครามไม่จำกัด	สงครามจำกัด	การก่อความไม่สงบและ สงครามจำกัด
เทคโนโลยีการ สื่อสาร	<u>โทรเลข</u>	<u>E:mail</u>	<u>Line</u> (Real time)
การรับรู้ของประชาชน	รับฟัง	เห็นภาพ	ทำหน้าที่สื่อ

๔.๑ ผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์ต่อเป้าหมายในการทำสงครามของรัฐ

คาร์ล วอน เคลราเชวิตซ์ ได้ให้ความหมายของสงครามไว้ว่า “สงคราม คือ ความต่อเนื่องของการเมือง”^๔ ในการเมืองระหว่างประเทศ การทำสงครามจึงต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของประเทศ แต่เป็นเพราะนโยบายระหว่างประเทศมีที่มาจากการเมืองภายในประเทศ โดยเฉพาะรัฐที่มีการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย การกำหนดนโยบายต่างประเทศต้องเป็นไปเพื่อการพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน ประชาชนจึงมีสิทธิในการตรวจสอบการดำเนินนโยบายของรัฐบาลและแสดงออกทางการเมืองได้อย่างเสรี ปรากฏการณ์โลกาภิวัตน์อย่างหนาแน่นทำให้ประชาชนสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ทั้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายด้านความมั่นคงและการปฏิบัติการทางทหาร ข้อมูลเหล่านี้สามารถแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วจากภายในประเทศไปสู่ทุกมุมโลก รัฐบาลไม่สามารถปิดบังประชาชนได้ในขณะที่ประชาชนสามารถตรวจสอบวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการทางทหารได้ ว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของชาติอย่างแท้จริงหรือไม่ และขัดต่อหลักปฏิบัติสากลหรือไม่ จึงทำให้วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการทางทหารในยุคโลกาภิวัตน์อย่างหนาแน่นต้องมีความชอบธรรม เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากประชาชน นอกจากนี้การพัฒนาของสถาบัน องค์การระหว่างประเทศ ในยุคโลกาภิวัตน์อย่างหนาแน่นมีความก้าวหน้าและมีอำนาจในการบังคับให้ชาติต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ให้สัตยาบันไว้อย่างเคร่งครัดมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเทศเล็ก ๆ รวมทั้ง

การให้อำนาจในการตรวจสอบการปฏิบัติการทางทหารจากตัวแทนขององค์กรระหว่างประเทศ ทั้งในรูปแบบของตัวแทนที่เป็นรัฐและตัวแทนที่ไม่มีรัฐ ส่งผลให้การปฏิบัติการทางทหารจำเป็นต้องเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศอย่างเคร่งครัด

๔.๒ การสร้างความมั่นคงร่วม (Collective Security) และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non Traditional Threat)

การพึ่งพากันของรัฐต่าง ๆ อย่างแน่นหนาและซับซ้อนในยุคโลกาภิวัตน์ อย่างหนา รวมถึงบทเรียนที่โลกได้รับจากสงครามต่าง ๆ ในอดีต ทำให้รัฐได้ตระหนักถึงผลกระทบรุนแรงที่เกิดขึ้น ถ้ามีการทำสงคราม ความกังวลดังกล่าวนำมาซึ่งความเห็นพ้องร่วมกันในการป้องกันการเกิดสงครามที่เรียกว่า การสร้างความมั่นคงร่วม (Collective Security) ด้วยจุดเริ่มต้นนี้เอง ทำให้เกิดการพัฒนาระบบสหประชาชาติระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ สหภาพยุโรป หรือแม้กระทั่งอาเซียน จนสามารถเป็นเครื่องมือที่สามารถระงับความขัดแย้งระหว่างประเทศ มิให้เกิดการลุกลามของความขัดแย้งจนกลายเป็นสงครามขนาดใหญ่ ดังนั้นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นยังคงมีโอกาขยายความรุนแรงจนนำไปสู่การใช้กำลังทหาร แต่มีแนวโน้มที่จะถูกจำกัดขนาดและจบลงด้วยความรวดเร็ว

ในขณะที่โลกพยายามป้องกันการเกิดสงครามด้วยแนวคิดการสร้าง ความมั่นคงร่วม โลกาภิวัตน์อย่างหนาได้ทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เพราะการเข้าถึงเทคโนโลยีระดับสูงกระทำได้ง่าย การเร่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างขาดความรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยทำให้เกิดภัยคุกคามที่เรียกว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งภัยคุกคามชนิดนี้มีทั้งรูปแบบที่เกิดจากมนุษย์ เช่น การก่อการร้าย การกระทำอันเป็นโจรสลัด และรูปแบบที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น ภัยพิบัติขนาดใหญ่ โรคระบาด เป็นต้น การเกิดของภัยคุกคามรูปแบบใหม่นี้มีแนวโน้มจะขยายตัวในอนาคต และส่งผลกระทบอย่างรุนแรงมากขึ้น ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา ภัยคุกคามรูปแบบใหม่นี้ จึงเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของทุกชาติร่วมกัน อีกทั้งยังสามารถส่งผลกระทบข้ามชาติได้ในรูปแบบของภัยคุกคามข้ามชาติ (Transnational Threat) ได้ ดังนั้นการสร้าง ความมั่นคงร่วมในยุคโลกาภิวัตน์อย่างหนาจึงขยายขอบเขตครอบคลุมภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยมีรูปแบบของการปฏิบัติร่วมกันของแต่ละประเทศ และด้วยแนวโน้มของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่มีความรุนแรงมากขึ้น ทำให้การปฏิบัติการทางทหารให้ความสำคัญกับ ภัยคุกคามดังกล่าว

๔.๓ การพัฒนาและความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีทางทหาร

กลุ่มประเทศผู้ผลิตอาวุธ เช่น สหรัฐฯ รัสเซีย ยุโรป และจีน ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีทางทหารขึ้นสูงอย่างรวดเร็ว ทำให้อาวุธรุ่นใหม่ มีขนาดเล็ก แม่นยำและอำนาจการทำลายล้างที่สูง อาวุธต่าง ๆ เหล่านี้ได้ส่งออกไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของโลกมากมาย ทั้งในรูปแบบของการค้าขายและการสร้างพันธมิตรด้านความมั่นคง ทำให้ประเทศต่าง ๆ ซึ่งไม่มีเทคโนโลยีทางทหารชั้นสูงและเป็นลูกค้าของกลุ่มประเทศผู้ผลิตอาวุธ จำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือด้านองค์ความรู้ การพัฒนาบุคลากร การซ่อมบำรุง และการจัดหาชิ้นส่วนอะไหล่ จากเจ้าของเทคโนโลยี ทำให้กลุ่มประเทศผู้ผลิตอาวุธมีอิทธิพลต่อการดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศเล็ก ๆ ซึ่งไม่มีเทคโนโลยีของตนเอง

๔.๔ การเลือกใช้สงครามจำกัดในการแก้ไขความขัดแย้ง

ยุคโลกาภิวัตน์แบบพหุรัฐต่าง ๆ มีการพึ่งพากันอย่างซับซ้อนประกอบกับบทบาทของสถาบันและองค์กรระหว่างประเทศที่เข้ามาควบคุมการดำเนินนโยบายของรัฐต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎกติกาสากล จนดูเหมือนว่าความสำคัญของทหารต่อความมั่นคงลดน้อยลงไป ดังนั้นการปฏิบัติการทางทหารหนึ่ง ๆ จึงจำเป็นต้องเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เพื่อความพยายามบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมืองเพียงอย่างเดียว ที่เป็นเช่นนี้ก็เพื่อลดการเกิดแรงกระเพื่อมต่อระบบที่เกี่ยวข้องและยังทำให้ระบบที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ นั้น สามารถเดินหน้าและหาประโยชน์ร่วมกันได้ โดยไม่ขัดต่อผลประโยชน์ต่อรัฐอื่น ๆ อย่างรุนแรง ตัวอย่างเช่น การปะทะกันระหว่างไทยและกัมพูชาในกรณีพิพาทพรมแดนพื้นที่ปราสาทพระวิหาร เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๔ นั้น เห็นได้ว่าประเทศไทยและกัมพูชาก็มิได้ยุติการค้าตามแนวชายแดนระหว่างกัน หรือมีการส่งกลับนักศึกษา แรงงานชาวกัมพูชาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยแต่อย่างใด ทำให้เห็นได้ว่าประเด็นทางการเศรษฐกิจนั้นมีความสำคัญมิได้น้อยไปกว่าประเด็นทางการทหารในปัจจุบัน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะทั้งสองประเทศยังต้องพึ่งพาอาศัยกัน จึงส่งผลให้วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการทางทหารของฝ่ายไทยมุ่งเน้นไปที่การป้องกันการเข้ายึดเขตแดนของฝ่ายกัมพูชาเพียงอย่างเดียว มิได้ทำการขยายขอบเขตของการปะทะออกไปแต่อย่างใด มีเพียงแต่การใช้การยิงที่แม่นยำเข้าทำลายเป้าหมายที่ให้ผลทางยุทธการเท่านั้น ซึ่งการปฏิบัติการลักษณะนี้เป็นลักษณะของการทำสงครามจำกัด (Limited War) กล่าวคือ “วัตถุประสงค์จำกัดของสงคราม คือ การจำกัดวัตถุประสงค์ทางการเมืองในสงครามซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการจำกัดของสงครามตามที่เครา เซวิตซ์กล่าวไว้ โดยนักยุทธศาสตร์ในศตวรรษที่ ๒๐ ได้ใช้ในการให้ความหมายของสงครามจำกัด”^๙

สรุปได้ว่าในยุคของโลกาภิวัตน์แบบหนามีความต้องการใช้การปฏิบัติการทางทหารที่มีวัตถุประสงค์ไม่ซับซ้อนร่วมกับการดำเนินการยุทธ์ที่ความรวดเร็ว บนอำนาจการยิงที่แม่นยำ ด้วยการใช้เทคโนโลยีทางทหารเข้าสนับสนุน ส่งผลให้การทำสงครามจำกัดเป็นแนวทางการใช้กำลังทหารในปัจจุบัน

การปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบันไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบของโลกาภิวัตน์อย่างหนาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติการทางทหารในระดับยุทธการจะต้องใช้การวิเคราะห์ IPOE ในการผลิตข่าวเพื่อช่วยให้ผู้บังคับบัญชาและฝ่ายเสนาธิการสามารถออกแบบการปฏิบัติการทางทหาร กำหนดตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และสามารถระมัดระวังต่อจุดที่มีความอ่อนไหวเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลในทางลบที่กระทบต่อภาพลักษณ์ของฝ่ายเรา รวมทั้งมองเห็นระบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่สำคัญของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ได้อย่างครบทุกด้าน ทำให้เห็นจุดแข็งและจุดอ่อนของฝ่ายตรงข้าม เพื่อกำหนดทิศทางการเข้าใช้กำลังกระทำได้อย่างถูกต้องในเวลาที่เหมาะสม (Tempo) ด้วยขนาดของกำลังและความรุนแรงที่เหมาะสม (Momentum) ด้วยหน่วยของตนเอง หน่วยข้างเคียงหรือสามารถร้องขอพันธมิตรเข้าดำเนินการได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่าสิ่งที่โลกปัจจุบันมีความเป็นโลกาภิวัตน์แบบหนา ที่มีความเกี่ยวพันกันของตัวแสดงต่าง ๆ อย่างซับซ้อน บนความมีประสิทธิภาพขององค์กรระหว่างประเทศ รวมทั้งความทันสมัยของระบบสารสนเทศ จึงส่งผลให้กิจกรรมของรัฐต่าง ๆ สามารถถูกตรวจสอบได้ตลอดเวลาจากภาคประชาชน และองค์กรระหว่างประเทศ ดังนั้นการปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการพิจารณาผลกระทบของตัวแปรที่มีในเชิงระบบ (Systematic Approach) ที่มีผลต่อการปฏิบัติการในระดับยุทธการในรูปแบบของสภาวะการ (Effect) ดังนั้นการวางแผนทางทหารในปัจจุบันจึงมีแนวโน้มการเปลี่ยนจากการใช้แบบ Threat Base Operation (TBO) ไปสู่การวางแผนทางทหารแบบ Effect Base Operation (EBO) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้กองทัพเรือจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการจัดทำ IPB ที่เน้นการวิเคราะห์ตัวแปรมาสู่การเป็น IPOE ที่เพิ่มการวิเคราะห์เชิงระบบเข้าไป

๕. กองทัพเรือกับการปรับเข้าสู่การปฏิบัติการข่าวสารในยุคโลกาภิวัตน์แบบหนา

ในภาพรวมโลกาภิวัตน์แบบหนาที่เกิดจากการพึ่งพากันอย่างซับซ้อน ความมีประสิทธิภาพของสถาบันระหว่างประเทศ และความก้าวหน้าของระบบสื่อสารและการขนส่ง ได้เปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมของการปฏิบัติการทางทหารทำให้มีช่องว่างสำหรับ

บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศที่เป็นทั้งรัฐและที่มิใช่รัฐ รวมทั้งประชาชนเข้ามามีบทบาท และส่วนร่วมในความขัดแย้งมากขึ้น อีกทั้งภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติในยุคปัจจุบัน มีแนวโน้มที่มีรูปแบบการพัฒนาการไปสู่การเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่มากขึ้น เช่น ภัยจากการก่อการร้าย ประกอบกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้โลกในปัจจุบันเป็นโลกไร้พรมแดน และสภาพการรับรู้ของภาคต่าง ๆ เปลี่ยนไปจากเดิมเป็นอย่างมาก จากปัจจัยด้านต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนส่งผลให้การปฏิบัติการทางทหารของกองทัพเรือในปัจจุบันมุ่งไปสู่รูปแบบของสงครามจำกัดที่เน้นการจำกัดวัตถุประสงค์ ภายใต้เงื่อนไขของเวลาที่รวดเร็ว โดยมีความซับซ้อนของพื้นที่ปฏิบัติการที่เป็นกายภาพและมีใช้กายภาพเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการวางแผนทางทหารที่ต้องการข้อมูล และรายละเอียดที่ทันสมัย ที่ตอบสนองต่อการใช้การวางแผนทางทหารทั้งในลักษณะการปฏิบัติการร่วมหรือผสม ต่อทั้งภัยคุกคามรูปแบบใหม่และรูปแบบเดิม อีกทั้งการปฏิบัติการดังกล่าวจะต้องตอบคำถาม ความชอบธรรมของสังคม ภาคประชาชน และองค์กรระหว่างประเทศได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะสร้างและส่งเสริมความชอบธรรม ภาพลักษณ์ รวมถึงการบรรลุภารกิจของกองทัพเรือ ในการปฏิบัติการทางทหารทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติการ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กองทัพเรือนั้นไม่สามารถหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้เลย กองทัพเรือจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักนิยม ปรับเปลี่ยนการรับรู้ด้านการเตรียมสภาพแวดล้อมทางยุทธการ ด้านการข่าวกรองของกำลังพลในทุกระดับชั้น และพัฒนาเครื่องมือด้านการข่าวให้เข้ากับ บริบทของกองทัพเรือในยุคปัจจุบัน เริ่มจากการสร้างมาตรฐานของการข่าว ด้วยการพัฒนา **ประการแรก** คือ การพัฒนาเครื่องมือที่จำเป็นต่อการใช้เพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติการทางข่าว (Intelligence Surveillance and Reconnaissance : ISR) ในส่วนที่เป็น เซ็นเซอร์ (Sensors) เช่น อากาศยานไร้คนขับหรือเครื่องบินลาดตระเวน (MPA) เรือดำน้ำ สถานีเรดาร์ชายฝั่ง เป็นต้น และระบบส่งผ่านข้อมูลโครงข่ายที่เป็น Realtime ทั้งที่เป็นระบบ Data Link และ ระบบ Network Centric เพื่อให้ทุกหน่วยงานในกองทัพเรือสามารถรับรู้ ข้อมูลและสามารถสนับสนุนข้อมูลต่อกันและกันได้ทันตามวงรอบข่าวกรอง และการทำ IPOE ให้ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้กองทัพเรือได้ดำเนินการบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์และ แผนการพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพเรือ แต่ด้วยภาระงบประมาณที่จำกัดจึงจำเป็นต้องพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร **ประการที่สอง** คือ การสร้าง ขีดความสามารถของکنในองค์กรให้มีความเชี่ยวชาญทางการข่าวอย่างแท้จริง โดยบุคลากร จะต้องสามารถวิเคราะห์และประมวลผลได้อย่างเป็นนักการทหารมืออาชีพ และสามารถ นำเสนอข้อมูลต่อหน่วยต่าง ๆ ให้ได้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ฝ่ายข่าวสามารถนำฝ่ายยุทธการได้

ที่มา : สำนักงานจัดหายุทโธปกรณ์กองทัพเรือ

(Intel Leads Operations) ในการอำนวยการยุทธ์ของกองทัพเรือ และ**ประการสุดท้าย** คือ การที่กองทัพเรือจำเป็นต้องมีการสะสมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำกระบวนการข่าว และข้อมูลเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การจะดำเนินการ เช่นนี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย หากกองทัพเรือขาดเครื่องมือหาข่าวที่เป็นลักษณะปิด เช่น เรือดำน้ำ และอากาศยานไร้คนขับ รวมทั้งจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ ด้านการข่าวให้มีความทันสมัยตั้งแต่ภาวะปกติอย่างต่อเนื่อง จึงจะทำให้กองทัพเรือสามารถ บรรลุภารกิจได้ในสภาวะแวดล้อมของโลกที่เป็นโลกาภิวัตน์แบบหนาได้อย่างสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- ๑ Sun Tzu, Essentials of Chinese Military Thinking, 2010, หน้า ๑๗
- ๒ Goldwater-Nichols Department of Defense Reorganization Act of 1986, U.S. Department of Defense, 1986, หน้า ๑.
- ๓ Headquarters, Department of Army, Intelligence Preparation of battlefield FM 34-130, 1994, หน้า ๑-๑
- ๔ US. Ministry of Defense, Joint Publication 2-01.3, Joint Intelligence of the Operational Environment, 2014, หน้า ๑-๑
- ๕ Ibid P. 5-2
- ๖ Essential of Chinese Military Thinking หน้า ๘๕
- ๗ Robert O. Keohane and Joseph S. Nye Jr., The Global Transformations Reader An Introduction to the Globalization Debate Second edition, หน้า ๖๘-๗๕
- ๘ Carl Von Clausewitz, ON War, Oxford World's Classics, P. 14
- ๙ Ibid. P.279

